

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖRZETI ANYANYELVI VERSENY

2017/2018.

4. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Javította: _____

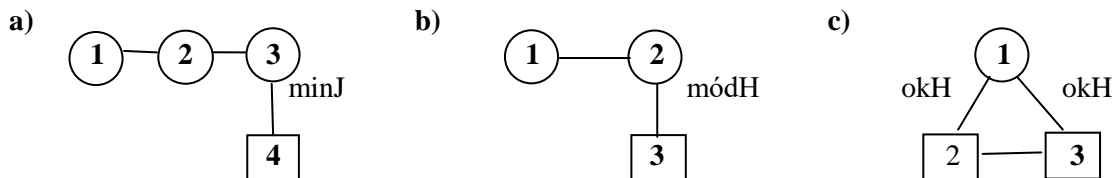
Ezért is te vagy a felelős, mondta Margit, és az arcomhoz nyomta a barna kosarat, amit már legalább egy órája szorongatott a kezében. Lesütöttem a szemem, és az éjszaka történéseire gondoltam. Hajnali kettőkor, három órán át tartó álmatlan forgolódás után óvatosan, hogy még véletlenül se keltsem fel Margitot, kikászálódtam az ágyból, és a konyhába settenkedtem. Füleltem, és rövidesen meg is hallottam az irritáló csiripelést. Kinyitottam a hűtőszekrény ajtaját, de a penészes sajton és az előző ebéd maradékán kívül nem találtam benne semmit. Jobb ötletem nem lévén, a sütő felé indultam, olajfoltos üvege mögött megláttam a három rigófiókát. A halványbarna kosárban üldögéltek, amit Margit fonott tavasszal a húsvéti nyúlnak. Mindhárom madár kopasz volt és csúnya, úgy tátogtak, mintha az életük függne tőle. Ostoba madarak, gondoltam, és benyúltam a sütőbe, kiemeltem a barna kosarat benne a három kopasz madárral. Fűlsértő csivitelésbe kezdtek, félve, hogy Margit felébred a zajra, hirtelen ötlettől vezérelve, beraktam a kosarat a hűtőbe a penészes sajt mellé...

(Hernyák Zsóka: *Fészekbontók*)

1. A fenti a szövegrészlet összetett mondatai közül az egyik **mellérendelő ellentétes**. Keresd meg, és **másold le** a vonalra!

2. **Állapítsd meg**, hogy a **megadott** mondatszerkezeti **ábrák közül melyik ábrázolja** a szemelvény alább kiragadott **összetett mondatának szerkezetét!** **Karikázd be** a megfelelő ábra előtti betűt!

Mindhárom madár kopasz volt és csúnya, úgy tátogtak, mintha az életük függne tőle.

3. **Alakítsd át** az alábbi tagmondatot **okhatározói mellékmondattá!** **Tedd ki** az odaillo **alárendelő kötőszót** is a mellékmondat elejére!

Jobb ötletem nem lévén, a sütő felé indultam...

4. **Elemezd** a szemelvény alább kiragadott tagmondatát! A szokásos módon **húzd alá** és **jelöld a mondatrészeit**, majd **rajzold meg az ágrajzát** is!

...olajfoltos üvege mögött megláttam a három rigófiókát.

5. Keress két birtokos jelzős szó szerkezetet a szövegrészletben, és másold le a vonalra!

6. Keresd meg a szemelvényben az összetett szavakat, majd írd be őket az alábbi táblázat megfelelő rovatába!

MEGHATÁROZÁS	ÖSSZETETT SZÓ
a) Az összetétel előtagja melléknévi igenév.	
b) Az összetétel utótagja melléknévi igenév.	
c) Az összetétel előtagja anyagnévi melléknév.	
d) Az összetétel mindkét tagja melléknév.	
e) Az összetétel mindkét tagja főnév.	

7. Függőleges vonalakkal bontsd szóelemeire a szemelvény két alábbi szóalakját! Minősítsd számozással az így elkülönített morféákat! (1 = tő, 2 = képző, 3 = jel, 4 = rag. Az ige kötőtő morféának tekintjük.)

k i n y i t o t t a m

ó v a t o s a n

8. Keresd a szemelvényben két hangutánzó és két hangulatfestő szót, és írd be a táblázat megfelelő rovatába!

HANGUTÁNZÓ SZAVAK	HANGULATFESTŐ SZAVAK

9. Mi az *irritáló* szó magyar megfelelője? Írd le a vonalra! _____

10. Mít gondolsz, mire utal a szövegrészletben az elbeszélőnek az a kijelentése, hogy „lesütöttem a szemem”? Karikázd be a helyes válasz előtti betűt!

- a) Elálmosodott.
- b) Egész éjszaka takarított, és ezért fáj a szeme.
- c) Szégyellte magát.
- d) Nem akarta, hogy kiszúrja szemét a kosár.
- e) Látni sem akarta Margitot.

11. Karikázd be a helyes válasz előtti betűt! A szövegrészlet első két mondatának tartalma

- a) időben megelőzi az utána következő mondatokban elbeszélte események idejét.
- b) ugyanabban az időszékben történik, mint azok.
- c) későbbi időszékben történik, mint a további mondatok által leírt események.

12. Az alábbi kijelentések után karikázd be az **I** betűt, ha igaznak tartod az állítást, illetve a **H-t**, ha hamisnak ítéled meg azt!

a) A sütőben, a barna kosárban a húsvéti nyúl üldögélt.	I	H
b) Az elbeszélő ki akarta sütni a madarakat.	I	H
c) A húsvéti nyúl Margité volt.	I	H
d) Az elbeszélő nem szerette a rigófiókákat.	I	H
e) Az elbeszélő penészes sajtot adott a madaraknak.	I	H

13. A szövegrészlet **melyik főnévének jelentése sűríti** magába az **irritáló csiripelés** és **fülsértő csivitelés** szó szerkezetek jelentését? Írd a vonalra a kért főnevet!

14. A szövegrészlet **két ellentétes rendeltetésű eszközt** említ. Melyek azok? Írd a nevüket a vonalakra!

a) _____ és b) _____

15. A szövegrészlet **melyik két főnévvel állítható fogalmi** (ok-okozati) **viszonyba** a **tátogtak** ige? Írd le őket a vonalra!

a) _____ és b) _____

16. A szemelvény **melyik három mellékneve** fejezi ki az elbeszélő **negatív viszonyulását** a **madarakhoz**, és **közülük melyik az**, amelyik **nem érzékszervi benyomáson** alapul?

a) A melléknevek: _____, _____, _____

b) A nem érzékszervi benyomáson alapuló melléknév: _____

17. Írd a vonalra a szemelvénynek azt a **módhatározói mellékmondatát**, amelyet **szóláshasonlatként** is értelmezhetünk!

18. Gyűjts öt szóösszetételt, amelyeknek **elő-** vagy **utótagjuk** a **madár** főnév!

19. Az alábbi **mém** egy ismert **frazéma** (helyzetmondattal) átértelmezésével keletkezett.

a) **Mikor használják** (mire értik) ezt a helyzetmondatot eredetileg?

b) **Melyik jelentéstani eszközön** alapul a mém **nyelvi humora**?

I. szinonímia II. poliszémia III. homonímia

20. Karikázd be, a szó **melyik írásmódját engedélyezi** a legújabb **helyesírási szabályzat** (AkH.¹²)!

a) *e-mail cím* b) *e-mail-cím* c) *e-mail-cím* vagy *ímélcím*

JAVÍTÁSI KULCS A 4. OSZTÁLYOS TESZTHEZ

(2018. évi körzeti anyanyelvi verseny)

Megoldások	Pontozás
1. Kinyitottam a hűtőszekrény ajtaját, de a penészes sajton és az előző ebéd maradékán kívül nem találtam benne semmit.	1
2. b)	1
3. Mivel/mert/mivelhogy/minthogy nem volt jobb ötletem, a sütő felé indultam...	1
4. ... olajfoltos üvege mögött megláttam a három rigófiókat. <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin: 5px 0;"> miJ hH meJ </div> <div style="text-align: center; margin: 10px 0;"> <p>(A) ↔ Á</p> <pre> / \ hH T miJ meJ </pre> </div> <p>(Ha a versenyző nem ismer fel pontosan valamely mondatrészt, a feladat első felében a helyes minősítésekre még kaphat 0,1-0,1 pontot. Az ágrajz ellenben csak abban az esetben ismerhető el, ha az előzetes elemzés teljesen hibátlan. Az ágrajzra nem adhatók részpontok.)</p>	<p>$5 \times 0,1 = 0,5$</p> <p>0,5</p> <p>Összesen 1</p>
5. Pl. éjszaka történései(re); hűtőszekrény ajtaja (ajtáját); (előző) ebéd maradéka (maradékán)	$5 \times 0,2 = 1$
6. a) hűtőszekrény; b) fűlsértő; c) olajfoltos; d) halványbarna; e) rigófióka	$2 \times 0,5 = 1$
7. ki nyit (o)tt (a)m vagy ki nyit ott am 1 1 3 4 1 1 3 4 óv at (o)s (a)n vagy óv at os an 1 2 2 4 1 2 2 4	$2 \times 0,5 = 1$
8. Hangutánzó szavak: csiripelés(t), csivitelés(be) Hangulatfestő szavak: kikászálódik (-tam), settenkedik (-tem)	$4 \times 0,25 = 1$
9. Pl. idegesítő, ingerlő, bosszantó	1
10. c) Szégyellte magát.	1
11. c) Későbbi idősíkbán történik, mint a további mondatok által leírt események.	1
12. a) H; b) H; c) I; d) I; e) H	$5 \times 0,2 = 1$
13. zaj	1
14. sütő, hűtőszekrény/hűtő	$2 \times 0,5 = 1$
15. csiripelés, csivitelés	$2 \times 0,5 = 1$
16. a) kopasz, csúnya, ostoba b) ostoba	$4 \times 0,25 = 1$
17. (...úgy tátogtak,) mintha az életük függne tőle.	1
18. Pl. madáretető, madárkalitka, madárlátta, ... sólyommadár, főnixmadár, ólommadár, aranymadár stb.	$5 \times 0,2 = 1$
19. a) Figyelmeztetés kifejezésére használják. Jelentése: 'Vigyázz!/ Légy készenlétben!' – Ehhez hasonló értelmezések fogadhatók el, de a „cserkészek jelszava/köszönése ” válasz is elfogadható.; b) III. homonímia	$2 \times 0,5 = 1$
20. c) e-mail-cím vagy ímélcím	1